

ประเด็นการชี้แจง ผลกระทบจากการขึ้นภาษีน้ำตาล

ประเด็น : นายวิรัช พุทธิวงศ์ อาจารย์ภาควิชาเคมี ม.เกษตรศาสตร์ โพสต์เฟซบุ๊กถึงผลกระทบจากการขึ้นภาษีน้ำตาล ว่าจะทำให้เอกชนหลายรายเปลี่ยนสูตรการผลิตสินค้า โดยใช้สารให้ความหวานแทนน้ำตาล ซึ่งในอนาคตจะทำให้ความต้องการอ้อยที่นำมาใช้ผลิตน้ำตาลลดลง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคเกษตรกรรม อ้อยและอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย จนอาจนำไปสู่การเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรชาวไร่อ้อย ทั้งนี้ โซเซียลมีเดียมีการนำข้อความดังกล่าวไปเผยแพร่ต่อเนื่อง

ข้อชี้แจง : ปัจจุบันพบว่า ประชาชนไทยมีปัญหาจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases : NCDs) อันเนื่องมาจากการบริโภคหวาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องดื่มที่มีความหวานซึ่งมีปริมาณน้ำตาลสูง ดังนั้น รัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีการบูรณาการร่วมกันทั้งระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนพิจารณาออกมาตรการเป็นแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประโยชน์สูงสุด โดยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและผู้นำเข้าปรับสูตรการผลิตและผลิตสินค้าเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายจำกัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีสัดส่วนของปริมาณน้ำตาลไม่เกิน 6 กรัมต่อปริมาตรเครื่องดื่ม 100 มิลลิลิตร ภายในระยะเวลา 5-6 ปี มาตรการภาษีถูกนำมาใช้เพื่อลดการบริโภคปริมาณน้ำตาลในสินค้าเครื่องดื่มผ่านกลไกราคา โดยมีการประกาศใช้ภาษีตามปริมาณน้ำตาลในอัตราก้าวหน้าล่วงหน้าเพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมมีระยะเวลาในการปรับตัว ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการมาตรการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่มาตรการภาษี เช่น การใช้ฉลาก GDA และ Healthier Choices Logo ส่งผลให้ผู้บริโภคตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพในการบริโภคเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลมากขึ้น กล่าวโดยสรุปคือ สินค้าที่มีน้ำตาลสูงจะมีราคาแพงกว่าและยังส่งผลเสียต่อสุขภาพมากกว่า ในขณะที่ภาษีความสามารถจะทำให้เครื่องดื่มที่มีน้ำตาลน้อยกว่ามีราคาถูกกว่าและยังส่งผลเสียต่อสุขภาพน้อยกว่าอีกด้วย

สำหรับการใช้สารให้ความหวานทดแทนน้ำตาลนั้น ภาครัฐมีหน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ทำหน้าที่ดูแลถึงชนิดสารและปริมาณที่เหมาะสมในระดับปลอดภัยต่อผู้บริโภคที่สามารถเติมในเครื่องดื่มได้ ซึ่งต้องพิจารณาปริมาณที่เหมาะสมและดำเนินการควบคุมควบคุมกันไปด้วย

อย่างไรก็ตาม สำหรับผลกระทบจากภาษีความหวานต่ออุตสาหกรรมน้ำตาลที่มีจะส่งผลกระทบต่อราคาอ้อยของเกษตรกรนั้น ภาครัฐได้มีการพิจารณาอุปสงค์และอุปทานของอ้อยทั้งระบบเพื่อลดผลกระทบดังกล่าว โดยมีการวางแผนการเพิ่มมูลค่าตลาดทั้งในประเทศและการส่งออกน้ำตาลไปยังต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้มีการเพิ่มมูลค่าของอ้อยโดยส่งเสริมให้นำไปใช้ในการผลิตสินค้าอื่น อาทิ เอทานอลเพื่อเป็นพลังงานในประเทศและการส่งออก เป็นต้น

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากค่าความหวาน (ปริมาณน้ำตาล)

วัตถุประสงค์หลัก

การหวังว่าราคาของสินค้าที่ผสมน้ำตาลเกินเกณฑ์มาตรฐานจะมีราคาสูงขึ้นซึ่งผู้บริโภคก็น่าจะมีการลดการบริโภคสินค้าเครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องดื่มๆ ทำให้คนไทยมีสุขภาพดีขึ้น

ประเภทสินค้าที่จัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากปริมาณน้ำตาล

- (๑) เครื่องดื่ม
- (๒) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องดื่มที่มีลักษณะเป็นผง เกล็ด หรือเครื่องดื่มเข้มข้นที่มีส่วนผสมของน้ำตาลและสามารถละลายน้ำได้

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

- (๑) ผู้ประกอบอุตสาหกรรม
- (๒) ผู้นำเข้า

อัตราภาษีสรรพสามิต

- (๑) อัตราภาษีตามมูลค่า จะคำนวณจากราคาขายปลีกแนะนำ
- (๒) อัตราภาษีตามปริมาณ จะคำนวณตามปริมาณน้ำตาลที่อยู่ในเครื่องดื่มนั้น ๆ

การคำนวณภาษีสรรพสามิต

กฎหมายกำหนดให้เสียภาษีตามมูลค่าหรือตามปริมาณของสินค้า หรือทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณของสินค้า (๑) ภาษีตามมูลค่า (๒) ภาษีตามปริมาณ

(๑) ภาษีตามมูลค่า = อัตราภาษี × ฐานภาษี (ราคาขายปลีกแนะนำ)

(๒) ภาษีตามปริมาณ = อัตราภาษี × ขนาดบรรจุ

ตอนที่ ๒ เครื่องดื่ม

เครื่องดื่ม หมายความว่า

- (๑) สิ่งซึ่งตามปกติใช้เป็นเครื่องดื่มได้โดยไม่ต้องเจือปน ซึ่งไม่มีแอลกอฮอล์หรือมีแอลกอฮอล์โดยปริมาตรไม่เกินร้อยละ ๐.๕ อันบรรจุในภาชนะและฉีกไว้ แต่ไม่รวมถึง
 - (ก) น้ำหรือน้ำแร่ตามธรรมชาติ
 - (ข) น้ำกลั่นหรือน้ำกรองสำหรับดื่มโดยไม่ปรุงแต่ง
 - (ค) เครื่องดื่มซึ่งผู้ผลิตได้ผลิตขึ้นเพื่อขายปลีกเองโดยเฉพาะ อันมิได้มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อยู่ด้วย ทั้งนี้ได้สงวนคุณภาพด้วยเครื่องเคมี
 - (ง) น้่านมจืด น้่านมอื่นๆ ไม่ว่าจะปรุงแต่งหรือไม่ ทั้งนี้ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหาร
 - (จ) เครื่องดื่มซึ่งมีลักษณะเป็นเกล็ดน้ำแข็ง
 - (ฉ) เครื่องดื่มตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) หัวเชื้อเข้มข้นเฉพาะที่ใช้กับเครื่องผลิตเครื่องดื่มพร้อมดื่มเพื่อขายให้กับผู้บริโภค
ณ จุดขายปลีก

(๓) อาหารชนิดเหลว หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่รัฐมนตรีประกาศ
กำหนด

ประเภท ๐๒.๐๑ น้ำแร่เทียม น้ำโซดา และน้ำอัดลมที่ไม่เติมน้ำตาลหรือสารที่ทำให้หวานอื่นๆ และ
ไม่ปรุงกลั่นรส น้ำแร่เทียม น้ำโซดา และน้ำอัดลมที่ไม่เติมน้ำตาลหรือสารที่ทำให้
หวานอื่นๆ และไม่ปรุงกลั่นรส

ประเภท ๐๒.๐๒ น้ำแร่ และน้ำอัดลม ที่เติมน้ำตาลหรือสารที่ทำให้หวานอื่น ๆ และปรุงกลั่นรส
และเครื่องดื่มอื่นๆ แต่ไม่รวมถึงน้ำผลไม้และน้ำพืชผักตามประเภทที่ ๐๒.๐๓

ประเภท ๐๒.๐๓ น้ำผลไม้ (รวมถึงเกรปมันส์) และน้ำพืชผักที่ไม่ได้หมัก และไม่เติมสุรา ไม่ว่าจะ
เติมน้ำตาลหรือสารที่ทำให้หวานอื่นๆ หรือไม่ก็ตาม

ประเภท ๐๒.๐๔ หัวเชื้อเข้มข้นเฉพาะที่ใช้กับเครื่องผลิตเครื่องดื่มพร้อมดื่มเพื่อขายให้กับ ผู้บริโภค
ณ จุดขายปลีก

ประเภท ๐๒.๐๕ อาหารชนิดเหลว หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่
รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ตอนที่ ๑๖.๕๐ (๑) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องดื่มที่มีลักษณะผง เกล็ด หรือเครื่องดื่มเข้มข้นที่มีส่วนผสม
ของน้ำตาลและสามารถละลายน้ำได้

ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องดื่ม ได้แก่

๑. เครื่องดื่มที่มีลักษณะผง เกล็ด ที่มีส่วนของน้ำตาล และสามารถละลายน้ำได้
๒. เครื่องดื่มเข้มข้นที่มีส่วนของน้ำตาลและสามารถละลายน้ำได้ แต่ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์เสริม
อาหารและผลิตภัณฑ์นมที่อยู่ในรูปแบบผงตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร